

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.11.2011
KOM(2011) 784 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

dotyczący sprawozdania okresowego na temat kompleksowych ocen ryzyka i bezpieczeństwa w odniesieniu do elektrowni jądrowych w Unii Europejskiej (testy wytrzymałościowe)

{SEK(2011) 1395 wersja ostateczna}

1. WPROWADZENIE

Bezpieczeństwo jądrowe oraz ochrona obiektów jądrowych mają zasadnicze znaczenie dla UE i jej mieszkańców. Z tego względu zapewnienie możliwie najwyższych norm w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, ochrony obiektów jądrowych oraz przygotowania i reagowania na wypadek awarii jest jedną z centralnych kwestii w ramach polityki w dziedzinie energii jądrowej, zarówno w Europie, jak i na całym świecie. Wypadek w elektrowni jądrowej Fukushima-Daiichi w Japonii, który wydarzył się po trzęsieniu ziemi i tsunami w dniu 11 marca 2011 r., spowodował, że politycy ponownie zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia środków niezbędnych do tego, aby ograniczyć ryzyko do minimum i zagwarantować najwyższy poziom bezpieczeństwa jądrowego, ochrony obiektów jądrowych i nieprolifracji.

Działając w duchu solidarności, UE przede wszystkim natychmiastowo zmobilizowała swoich ekspertów i swoje zasoby, aby pomóc Japonii w zminimalizowaniu rozmiaru katastrofy i ograniczeniu jej skutków. Szczyt UE – Japonia, który odbył się w maju 2011 r., poświęcony był kwestiom związanym z koordynacją działań następczych, obejmujących zwłaszcza wdrożenie środków dotyczących współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego.

Reakcja Komisji na wydarzenia w Fukushima była natychmiastowa. Wraz z krajowymi organami regulacyjnymi¹ i przedstawicielami przemysłu jądrowego Komisja uruchomiła ogólnounijną procedurę kompleksowej oceny ryzyka i bezpieczeństwa w odniesieniu do elektrowni jądrowych („testy wytrzymałościowe”). Inicjatywa ta została poparta przez Parlament Europejski i przyjęta przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniach 24 – 25 marca 2011 r.² Rada Europejska zwróciła się również do Komisji o dokonanie „przeglądu ram prawnych i regulacyjnych dotyczących bezpieczeństwa instalacji jądrowych” oraz o zaproponowanie przez koniec 2011 roku „ewentualnych koniecznych udoskonalień”. Ponadto, biorąc pod uwagę potencjalne skutki transgraniczne wypadków jądrowych, Rada Europejska wezwała Komisję do zachęcenia państw sąsiadujących z UE do wzięcia udziału w testach wytrzymałościowych.

Jest to pierwszy przypadek, kiedy wszystkie zainteresowane strony w UE zgodziły się, aby dobrowolnie przeprowadzić kompleksową i skoordynowaną procedurę przeglądu bezpieczeństwa i ochrony reaktorów jądrowych. Skala udostępnionych zasobów ludzkich i finansowych, jak również gotowość uczestników do współpracy na każdym etapie procedury, wskazują, jak wielką wagę UE przykładła do bezpieczeństwa jądrowego. Ponadto podjęcie wspólnych działań na poziomie UE w tej dziedzinie przynosi wyraźne korzyści. Bezpieczeństwo jądrowe zostało uznane w całej UE za kwestię o wymiarze europejskim, a nie wyłącznie krajowym. Ponadto w wydanym niedawno komunikacie w sprawie zewnętrznej polityki energetycznej³

¹ Krajowe organy regulacyjne ds. bezpieczeństwa jądrowego współpracują w ramach Europejskiej Grupy Organów Regulacyjnych ds. Bezpieczeństwa Jądrowego. Grupa ta została utworzona decyzją Komisji 2007/530/Euratom z dnia 7 lipca 2007 r. (Dz.U. L 195/44 z 27.7.2007, s. 44-46). Grupa przyjęła następnie jako swoją nazwę akronim ENSREG (ang. *European Nuclear Safety Regulators Group*).

² EUCO 10/11 (pkt 31).

³ COM(2011) 539 wersja ostateczna.

Komisja w sposób wyraźny podkreśliła, że zależy jej na zacieśnieniu współpracy międzynarodowej w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego.

Równocześnie Komisja prowadzi działania mające na celu zapewnienie maksymalnej ochrony dla obywateli UE. Szczególny nacisk położono na konkretne obszary działań, takie jak opracowanie ram prawnych regulujących przywóz produktów pochodzących z obszarów narażonych na promieniowanie, a także przygotowanie zaleceń dla organów celnych oraz realizacja prac na rzecz zwiększenia ilości badań naukowych oraz intensywniejszego monitorowania środowiska.

W niniejszym komunikacie podsumowano przeprowadzone dotychczas prace w celu dokonania ponownej oceny bezpieczeństwa i stanu ochrony elektrowni jądrowych działających w UE. Komunikat oparty jest na sprawozdaniach z postępów prac, udostępnionych przez państwa członkowskie do dnia 15 września, oraz na sprawozdaniu okresowym przygotowanym przez powołaną przez Radę grupę ad hoc ds. ochrony obiektów jądrowych. Komisja uwzględniła w nim również wstępną ocenę obecnej sytuacji, jak również kilka wstępnych koncepcji dotyczących przyszłych prac.

2. TESTY WYTRZYMAŁOŚCIOWE OBIEKTÓW JĄDROWYCH: PODEJŚCIE, METODYKA, DOTYCHCZASOWE POSTĘPY I KOLEJNE ETAPY

2.1. Podejście i metodyka

Rada Europejska zaapelowała do Komisji i ENSREG o wyciągnięcie wniosków z wydarzeń w Fukushima oraz o dokonanie ponownego przeglądu marginesów bezpieczeństwa stosowanych w elektrowniach jądrowych znajdujących się w UE. Należy tego dokonać zgodnie z metodyką, która jest wspólna dla wszystkich państw członkowskich, tym samym zapewniając obywatelom całkowitą przejrzystość procesu. Mandat udzielony Komisji przez Radę Europejską obejmował:

- a) określenie metodyki dokonywania ocen ryzyka i bezpieczeństwa w odniesieniu do elektrowni jądrowych oraz przeprowadzenie takich kompleksowych ocen we współpracy z krajowymi organami regulacyjnymi ds. bezpieczeństwa jądrowego;
- b) dokonanie ponownej oceny i przeglądu obowiązujących unijnych przepisów w zakresie bezpieczeństwa jądrowego;
- c) zaproszenie państw sąsiadujących z UE do wzięcia udziału w procesie oceny.

Komisja i ENSREG⁴ postanowiły prowadzić równoległe działania w dwóch obszarach:

⁴ Posiedzenie ENSREG w dniach 12-13 maja 2011 r., na podstawie specyfikacji technicznych zaproponowanych przez WENRA (Stowarzyszenie Zachodnioeuropejskich Organów Nadzoru Instalacji Jądrowych). Zob. deklaracja ENSREG na stronie www.ensreg.eu.

- *Obszar bezpieczeństwa* – działania w tym obszarze obejmują ocenę odporności obiektów jądrowych na skutki różnych nieprzewidywalnych zdarzeń. Zdarzenia te obejmują klęski żywiołowe oraz błędy popełnione przez człowieka i usterki techniczne, a także inne przypadkowe zdarzenia, takie jak wypadki przy transporcie.
- *Obszar ochrony* – działania w tym obszarze obejmują analizę zagrożeń oraz zapobieganie incydentom spowodowanym przez wrogie lub terrorystyczne działania, a także reagowanie na te incydenty.

Ustalono, że za działania w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego odpowiedzialni będą operatorzy obiektów jądrowych oraz krajowe organy regulacyjne w bliskiej współpracy z Komisją, a państwa członkowskie, wspierane przez Komisję, będą odpowiedzialne za ocenę poziomu ochrony obiektów jądrowych. W tym celu Rada powołała grupę ad hoc ds. ochrony obiektów jądrowych (AHGNS). Postępy poczynione w obszarze ochrony omówiono w załączniku do niniejszego dokumentu.

W działaniach obejmujących przeprowadzanie testów wytrzymałościowych uczestniczy 14 państw członkowskich UE⁵, które korzystają z elektrowni jądrowych, a także Litwa⁶. Szwajcaria i Ukraina zgłosiły swój udział jako państwa sąsiadujące. W uzupełnieniu wspólnych wymogów niektóre państwa⁷ postanowiły uwzględnić w testach nie tylko czynne elektrownie jądrowe, ale również elektrownie wycofane z eksploatacji oraz inne obiekty jądrowe.

W specyfikacjach testów wytrzymałościowych w obszarze bezpieczeństwa⁸ wyszczególniono trzy główne aspekty, które należy poddać ocenie: reakcja elektrowni na ekstremalne zjawiska naturalne (trzęsienia ziemi, powodzie, ekstremalne warunki pogodowe), reakcja elektrowni na długotrwałą utratę energii elektrycznej lub na utratę końcowego rozpraszacza ciepła (niezależnie od przyczyny) oraz zarządzanie w przypadku poważnej awarii. Metody kontroli określone są na poziomie krajowym pod nadzorem krajowych organów regulacyjnych.

Proces przeprowadzania testu wytrzymałościowego podzielono na trzy etapy:

- *Samoocena dokonywana przez operatorów obiektów jądrowych.* Operatorzy obiektów jądrowych zostali poproszeni o przedstawienie sprawozdań z postępów prac do dnia 15 sierpnia 2011 r., a sprawozdań końcowych – do dnia 31 października 2011 r.;
- *Przegląd wyników samooceny dokonywany przez krajowe organy regulacyjne.* Krajowe organy regulacyjne dokonają przeglądu przekazanych przez operatorów i przygotowują sprawozdania krajowe (sprawozdania z postępów prac

⁵ Belgia, Bułgaria, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Niemcy, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Zjednoczone Królestwo.

⁶ Pomimo zamknięcia ostatniego reaktora w elektrowni Ignalina w 2009 r., co stanowiło wypełnienie zobowiązań wynikających z przystąpienia do UE, na miejscu nadal utrzymują ważność specjalne zezwolenia na działalność oraz składowane są duże ilości wypalonego paliwa jądrowego.

⁷ Belgia, Bułgaria, Finlandia, Francja, Hiszpania, Niemcy, Litwa, Słowacja, Ukraina, Zjednoczone Królestwo.

⁸ Załącznik I do deklaracji ENSREG z 12-13 maja 2011 r.

do dnia 15 września 2011 r., a sprawozdania końcowe – do dnia 31 grudnia 2011 r.);

- *Przeglądy zewnętrzne sprawozdań krajowych, dokonywane przez ekspertów krajowych i ekspertów Komisji Europejskiej w okresie od stycznia do kwietnia 2012 r.*

Terminem rozpoczęcia ocen był 1 czerwca 2011 r. Zgodnie z uzgodnionymi terminami wszystkie uczestniczące państwa członkowskie przedstawiły Komisji sprawozdania z postępów prac. Sprawozdania te stanowią podstawę niniejszego sprawozdania okresowego.

Nie uzyskano jednak jeszcze głównych wyników. Aby zapewnić niezbędną wiarygodność wyników, konieczne jest sporządzenie końcowych sprawozdań krajowych (które mają być gotowe pod koniec tego roku) oraz przeprowadzenie przeglądów zewnętrznych tych sprawozdań, dzięki którym możliwa będzie szczegółowa analiza wyników.

2.2. Wstępne wnioski z tymczasowej oceny bezpieczeństwa

Wszystkie sprawozdania z postępów prac wskazują, że operatorzy obiektów jądrowych postępują według uzgodnionej metodyki. Niemniej jednak format, treść i poziom szczegółowości sprawozdań krajowych dość znacznie się różnią między sobą. W załączniku do niniejszego komunikatu⁹ zamieszczono podsumowanie wniosków zawartych w każdym z tych sprawozdań krajowych.

Mimo iż oceny są nadal w toku, w sprawozdaniach z postępów prac wskazano szereg kwestii, które wymagają dogłębnej analizy. Sprawozdania pokazują również, że krajowe organy regulacyjne w dużym stopniu zgadzają się co do środków, które należy podjąć. Niektóre krajowe organy regulacyjne uznały już konieczność wprowadzenia zmian marginesów bezpieczeństwa, jakie stosują w odniesieniu do obiektów. Kwestie, na które zwrócono uwagę, obejmują m.in. zwiększenie odporności elektrowni na zalanie¹⁰, reakcję w przypadku utraty zasilania elektrycznego^{11 12}; utraty końcowego rozpraszacza ciepła¹³, a także zwiększenie odporności elektrowni na nadprojektowe trzęsienia ziemi¹⁴.

W niektórych sprawozdaniach wskazano na możliwości poprawy dotyczącej basenów na wypalone paliwo jądrowe, dzięki którym możliwe byłoby wykorzystywanie ich w innych sytuacjach niż te, na potrzeby których zostały zaprojektowane¹⁵. Ponadto w kilku sprawozdaniach określono ewentualne sposoby

⁹ Dokument roboczy służb Komisji „Streszczenie techniczne krajowych sprawozdań z postępów w realizacji kompleksowych ocen zagrożenia i bezpieczeństwa elektrowni jądrowych w UE”.

¹⁰ np. Finlandia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Szwajcaria, Węgry.

¹¹ Również w przypadku utraty zasilania elektrycznego z zewnątrz i w przypadku całkowitej utraty zasilania.

¹² np. Finlandia, Hiszpania, Rumunia, Słowenia.

¹³ np. Finlandia, Hiszpania, Słowenia, Szwecja.

¹⁴ np. Finlandia, Hiszpania, Słowacja, Szwecja, Szwajcaria, Węgry.

¹⁵ np. Finlandia, Litwa, Słowenia, Węgry.

poprawy zarządzania w przypadku poważnych awarii oraz sposoby usprawnienia procedur reagowania w przypadku awarii¹⁶.

Widoczne są już jednak pewne różnice między państwami członkowskimi. Na przykład:

- Ryzyko sejsmiczne wydaje się być rozpatrywane na różne sposoby w poszczególnych państwach, w znacznym stopniu bez powiązania z rzeczywistą sytuacją sejsmiczną danych regionów. Występują znaczne różnice zarówno pod względem przyjętej metodyki¹⁷, jak i pod względem kryteriów akceptacji¹⁸. W niektórych państwach dokonuje się obecnie przeglądu poziomu aktywności sejsmicznej, jaki uwzględniono w projektach elektrowni.
- W niektórych państwach¹⁹ wprowadzono już wytyczne dotyczące zarządzania w przypadku poważnych awarii (ang. *Severe Accident Management Guidelines*, SAMG)²⁰, a w niektórych jeszcze nie.
- Niektóre państwa²¹ przystąpiły do oceny przepisów regulujących zarządzanie na wypadek awarii w przypadku wystąpienia awarii nadprojektowych (tj. awarii, które są możliwe, ale które nie były w pełni uwzględnione w projekcie, ponieważ uznano je za zbyt mało prawdopodobne) oraz określiły możliwości poprawy w tym zakresie.

2.3. Kolejny etap: przeglądy zewnętrzne i walidacja wyników

Zgodnie z wnioskiem Rady Europejskiej Komisja, wraz z krajowymi organami regulacyjnymi ds. bezpieczeństwa, postanowiła przeprowadzić przeglądy zewnętrzne końcowych wyników ocen krajowych w oparciu o uzgodnioną metodykę²². W związku z tym końcowe sprawozdania krajowe przewidziane na koniec 2011 r. będą musiały posiadać ustaloną ogólnie strukturę, aby maksymalnie zwiększyć ich spójność i porównywalność.

Procedura przeglądów zewnętrznych, która ma się rozpocząć na początku 2012 r., umożliwi dokonanie dodatkowej oceny wyników krajowych na poziomie europejskim, przy zachowaniu najwyższego poziomu obiektywizmu i neutralności, w celu zwiększenia wiarygodności wyników.

Proces ten będzie przebiegał w dwóch etapach:

¹⁶ np. Hiszpania, Niemcy, Rumunia, Słowacja, Szwecja, Węgry.

¹⁷ Różnice dotyczą na przykład tego, czy należy przeprowadzać pełną probabilistyczną analizę bezpieczeństwa sejsmicznego (PSA). Okresowe probabilistyczne analizy bezpieczeństwa sejsmicznego przeprowadza się na przykład w Finlandii, na Słowenii i w Szwajcarii - całkowicie niezależnie od stosunkowo niskich lub wysokich poziomów aktywności sejsmicznej w tych państwach.

¹⁸ np. maksymalne przyspieszenie podłoża w niektórych prawdopodobnych przypadkach.

¹⁹ np. Belgia, Finlandia, Hiszpania, Republika Czeska, Rumunia, Słowenia, Węgry.

²⁰ SAMG są to lokalne procedury, które w przypadku awarii umożliwiają operatorom minimalizację potencjalnego skażenia obszaru poza obiektem.

²¹ np. Hiszpania, Słowenia, Zjednoczone Królestwo.

²² Posiedzenie ENSREG z dnia 11 października 2011 r.

- przegląd zewnętrzny dotyczący kwestii *horyzontalnych*, w ramach którego porównana zostanie spójność podejść i ustaleń krajowych w trzech kluczowych obszarach: ekstremalne zjawiska naturalne, utrata funkcji zapewniających bezpieczeństwo i zarządzanie w przypadku poważnej awarii. Stosowne części krajowych sprawozdań zostaną ocenione przez panel doświadczonych ekspertów w dziedzinie uregulowań prawnych. W sprawozdaniu końcowym przedstawione zostaną projekty konkluzji dotyczących kluczowych obszarów, a także różnice w zakresie metodyki i oceny;
- przegląd zewnętrzny o charakterze *pionowym* (krajowy), w ramach którego sprawozdania krajowe zostaną ocenione w całości. Pionowe przeglądy zewnętrzne odbędą się w poszczególnych państwach członkowskich, aby ułatwić kontakty zespołów ds. przeglądów zewnętrznych ze specjalistami z organów regulacyjnych i z operatorami, oraz aby ułatwić im dostęp do elektrowni jądrowych. Wyniki przeglądów zewnętrznych dotyczące kwestii horyzontalnych, jak również specjalistyczna wiedza uzyskana podczas procesu tych przeglądów, zostaną wykorzystane jako wkład w przeglądy krajowe.

Zespoły ds. przeglądów zewnętrznych składają się z ekspertów ds. bezpieczeństwa jądrowego ze wszystkich państw członkowskich UE. Sekretariat do obsługi zespołów ds. przeglądów zewnętrznych zapewnia Wspólne Centrum Badawcze Komisji.

Sprawozdania krajowe, sprawozdania z postępów prac oraz wyniki przeglądów zewnętrznych zostaną podane do wiadomości publicznej²³.

Komisja przedstawi wyniki przeglądów zewnętrznych w końcowym sprawozdaniu, które zostanie przygotowane na posiedzenie Rady Europejskiej w dniach 28 – 29 czerwca 2012 r.

2.4. Pierwsze wnioski ze wstępnych ocen stanu ochrony²⁴

Celem ochrony obiektów jądrowych jest zapobieganie umyślnym czynom, które mogą uszkodzić obiekt jądrowy lub doprowadzić do kradzieży lub rozprzestrzeniania się materiałów jądrowych. Bezpieczeństwo jądrowe²⁵ i ochrona obiektów jądrowych są ze sobą ściśle powiązane. W związku z tym żadna ocena bezpieczeństwa elektrowni jądrowych nie będzie kompletna, jeżeli nie przeprowadzi się podobnej analizy aspektów związanych z ochroną. W związku z tym niniejszą ocenę bezpieczeństwa poszerzono o ocenę stanu ochrony obiektów jądrowych.

W UE tylko kilka krajowych organów regulacyjnych ds. bezpieczeństwa odpowiada również za ochronę elektrowni jądrowych. Uprawnienia w zakresie ochrony są w państwach członkowskich rozproszone pomiędzy różnymi instytucjami.

²³ www.ensreg.eu.

²⁴ Niniejsza sekcja oparta jest na informacjach otrzymanych od powołanej przez Radę grupy ad hoc ds. ochrony obiektów jądrowych (AHGNS).

²⁵ Bezpieczeństwo jądrowe polega na osiągnięciu odpowiednich warunków eksploatacji elektrowni jądrowych oraz na zapobieganiu awariom i łagodzeniu ich skutków, czego wynikiem jest ochrona pracowników, ludności i środowiska przed nadmiernym zagrożeniem promieniotwórczym.

W elektrowniach jądrowych obowiązują zaawansowane i kompleksowe systemy bezpieczeństwa i nierozprzestrzeniania, które ewoluowały na przestrzeni wielu lat. System ochrony elektrowni jądrowych na poziomie międzynarodowym jest jednak słabiej rozwinięty²⁶. Niemniej jednak w ostatnich latach na całym świecie zwraca się coraz większą uwagę na kwestie ochrony, zwłaszcza od czasu ataków terrorystycznych w USA w dniu 11 września 2001 r.

Aby ocenić metodykę stosowaną w dziedzinie ochrony elektrowni jądrowych, Rada powołała grupę ad hoc ds. ochrony obiektów jądrowych (AHGNS), złożoną z ekspertów z państw członkowskich oraz przedstawicieli Komisji Europejskiej. Do niniejszego komunikatu załączono sprawozdanie²⁷ z postępów prac tej grupy zawierające wstępne wnioski.

Program prac grupy ad hoc ds. ochrony obiektów jądrowych składa się z trzech etapów:

- gromadzenie informacji, np. na podstawie kwestionariusza rozesłanego do państw członkowskich;
- przetwarzanie informacji, tj. identyfikacja kluczowych zagadnień w celu opracowania zaleceń dotyczących dobrych praktyk i synteza informacji uzyskanych w ramach kwestionariusza;
- przygotowanie sprawozdania z postępów prac i sprawozdania końcowego.

Kwestionariusz obejmuje szereg kwestii dotyczących krajowych ram prawnych w dziedzinie ochrony obiektów jądrowych, ogólnych krajowych ram w dziedzinie ochrony, zagrożeń projektowych (zagrożeń związanych z nieprzewidywalnymi wrogimi aktami), kultury w zakresie ochrony obiektów jądrowych i planowania kryzysowego. Ponieważ państwa członkowskie nie uznały, że pytania te należy uzupełnić o dodatkowe istotne kwestie, w sprawozdaniu okresowym skoncentrowano się tylko na tych pytaniach i odpowiedziach na nie. W odpowiedziach podkreślono konieczność zwiększenia współpracy międzynarodowej, obejmującej m.in. przeglądy zewnętrzne dokonywane przez zespoły międzynarodowe w celu sprawdzenia poziomu i skuteczności środków fizycznej ochrony elektrowni jądrowych.

Ze względu na fakt, iż państwa członkowskie przywiązują dużą wagę do ochrony obiektów jądrowych, chcą one w pełni wykorzystać i wzmocnić odpowiednie systemy międzynarodowe, a także rozpowszechnić dobre praktyki na poziomie UE. W udzielonych odpowiedziach państwa członkowskie podkreślają ścisły związek między bezpieczeństwem jądrowym i aspektami związanymi z ochroną obiektów jądrowych, a także zwracają uwagę na powiązania między ochroną obiektów jądrowych a strategiami walki z terroryzmem. Konieczne jest regularne przeprowadzanie oceny poziomu ochrony obiektów jądrowych i adekwatności środków, systemów i koncepcji bezpieczeństwa w świetle najnowszych zagrożeń. W sprawozdaniach wskazano również, że panuje powszechna co do konieczności

²⁶ Na przykład, MAEA opracowała w minionych dziesięcioleciach obszerny zestaw wytycznych w zakresie bezpieczeństwa, ale jeśli chodzi o wytyczne w zakresie ochrony, jej dorobek jest stosunkowo niewielki.

²⁷ Sprawozdanie okresowe na temat ochrony obiektów jądrowych 17061/11 AHGNS 8 ATO 134.

opracowania i wdrożenia odpowiednich procedur dotyczących zarządzania ryzykiem oraz zwiększenia kontaktów między odpowiednimi grupami ekspertów.

W ramach trwających obecnie prac dotyczących ochrony obiektów jądrowych Komisja w pełni uwzględni ustalenia i zalecenia zamieszczone w sprawozdaniu końcowym grupy ad hoc ds. ochrony obiektów jądrowych, które ma być ukończone w czerwcu 2012 r.

3. WZMOCNIENIE UNIJNYCH RAM REGULACYJNYCH W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO

Oprócz testów wytrzymałościowych Komisja przystąpiła równolegle do analizy ram prawnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, opierając się przy tym na wstępnych wynikach przedstawionych w sprawozdaniach krajowych, na wynikach rozmów prowadzonych na szczeblu międzynarodowym (MAEA) oraz na uwagach wniesionych przez zainteresowane strony. Wstępna analiza Komisji pokazuje, że krajowe organy regulacyjne stosują różne podejścia w zakresie bezpieczeństwa i kryteriów jego poprawy.

Opierając się na powyższych wstępnych ustaleniach, Komisja dostrzega możliwości wzmocnienia ram prawnych na poziomie UE i na poziomie krajowym w następujących obszarach: 1) udoskonalenie środków technicznych w zakresie bezpieczeństwa oraz zwiększenie niezbędnego nadzoru w celu zapewnienia ich pełnego wdrożenia, 2) udoskonalenie zarządzania oraz ram prawnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, 3) zwiększenie przygotowania i usprawnienie systemów reagowania na wypadek awarii, 4) wzmocnienie unijnego systemu odpowiedzialności za szkodę jądrową, oraz 5) podniesienie kompetencji naukowych i technicznych. Punktem wyjścia jest jednak pełne wdrożenie obowiązujących już przepisów UE.

3.1. Wdrożenie obowiązujących ram legislacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego

Przyjęcie przez Radę w 2009 r. dyrektywy o bezpieczeństwie jądrowym²⁸ było znaczącym krokiem w procesie tworzenia unijnego systemu bezpieczeństwa jądrowego. Na mocy tej dyrektywy utworzono kompleksowe i prawnie wiążące ramy wspólnotowe w zakresie bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych. Określono w niej podstawowe zasady i zobowiązania dotyczące bezpieczeństwa jądrowego w Europejskiej Wspólnocie Energii Atomowej (Wspólnota lub Euratom). W ramach tej dyrektywy wprowadzono do prawa wspólnotowego wymogi przewidziane w głównych instrumentach międzynarodowych, a mianowicie w Konwencji bezpieczeństwa jądrowego²⁹ oraz w podstawach bezpieczeństwa³⁰ ustanowionych przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej (MAEA).

²⁸ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18-22).

²⁹ INFCIRC 449 z 5 lipca 1994 r. Wspólnota i wszystkie państwa członkowskie UE są umawiającymi się stronami.

³⁰ Podstawowe zasady bezpieczeństwa, seria norm bezpieczeństwa MAEA nr. SF-1 (2006).

Termin wdrożenia przez państwa członkowskie dyrektywy o bezpieczeństwie jądrowym do krajowych porządków prawnych upłynął dnia 22 lipca 2011 r. Komisja wszczęła postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko dwunastu państwom członkowskim, które nie dotrzymały tego terminu³¹. Państwa członkowskie, które nie dokonały jeszcze transpozycji dyrektywy, powinny to uczynić w trybie priorytetowym.

3.2. Udoskonalenie ram legislacyjnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego

Zgodnie z wnioskiem Rady Europejskiej Komisja analizuje obecnie dwa podejścia, których celem jest udoskonalenie ram bezpieczeństwa jądrowego:

- (i) wprowadzenie zmian legislacyjnych w celu wzmocnienia obowiązujących we Wspólnocie ram legislacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego oraz
- (ii) usprawnienie wdrażania istniejących mechanizmów, a także zwiększenie koordynacji między państwami członkowskimi.

Ramy bezpieczeństwa jądrowego będą musiały zostać poddane przeglądowi na poziomie Wspólnoty oraz na poziomie krajowym, w pełnej zgodności z zasadą pomocniczości. Na forach instytucji międzynarodowych Komisja i państwa członkowskie będą musiały prowadzić wspólne działania, aby zapewnić zgodność międzynarodowych ram bezpieczeństwa jądrowego z przepisami wspólnotowymi i krajowymi.

3.2.1. Udoskonalenia techniczne i nadzór

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Euratomu i ustawodawstwem krajowym, główna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe spoczywa na posiadaczu zezwolenia (na operatorze elektrowni). Krajowe organy regulacyjne wymagają, aby w wyniku ocen bezpieczeństwa, obejmujących również przeprowadzanie testów wytrzymałościowych, posiadacze zezwolenia wprowadzali w swoich obiektach udoskonalenia techniczne. Krajowe organy regulacyjne muszą dopilnować, by wymagane środki wdrażane były prawidłowo.

Obecnie nie istnieją żadne wspólne normy lub kryteria bezpieczeństwa dla elektrowni jądrowych w UE.

Wstępne wyniki testów wytrzymałościowych wskazują, że margines bezpieczeństwa w poszczególnych elektrowniach jądrowych w Europie nie jest ustalany w jednolity sposób. W zależności od ostatecznych wyników unijnych testów wytrzymałościowych, jak również bazując na wnioskach wyciągniętych z wypadku jądrowego w Fukushima, konieczne może być wprowadzenie w całej UE zestawu podstawowych zasad i wymogów oraz odpowiednich minimalnych kryteriów technicznych w zakresie lokalizacji, projektowania i budowy oraz eksploatacji

³¹ Austria, Belgia, Cypr, Dania, Estonia, Grecja, Łotwa, Polska, Portugalia, Słowacja, Włochy i Zjednoczone Królestwo.

elektrowni jądrowych³². Konieczne będzie uwzględnienie unijnych zasad i wymogów w krajowych działaniach i decyzjach regulacyjnych, tak aby na końcowym etapie zostały one wdrożone przez operatorów elektrowni.

Wprowadzenie w całej UE zestawu kryteriów dotyczących lokalizacji, wymogów związanych z udzielaniem zezwoleń oraz kontroli operacyjnych zmusiłoby operatorów elektrowni do stosowania tych samych najlepszych praktyk w odniesieniu do elektrowni jądrowych, które mają powstać na terenie UE. Wymogi takie istnieją już na poziomie międzynarodowym i w ramach UE³³. Mimo iż wybór środków technicznych będzie również uzależniony od końcowych wyników testów wytrzymałościowych, możliwe będzie uwzględnienie ich w przepisach prawnych UE. Ponadto uzasadnione wydaje się rozszerzenie zakresu najlepszych praktyk, które objęte są dyrektywą o bezpieczeństwie jądrowym. Przykładowo, międzynarodowe przeglądy zewnętrzne, obecnie ograniczone do krajowych ram prawnych i regulacyjnych, mogłyby zostać rozszerzone, tak aby obejmowały również kontrolę bezpieczeństwa w fazie projektu i w fazie eksploatacji elektrowni jądrowych³⁴.

W ostatecznym przygotowaniu zestawu zaleceń dotyczących nowej europejskiej architektury bezpieczeństwa jądrowego powinien wziąć udział szereg uczestników, w tym krajowe organy regulacyjne, przemysł jądrowy, a także eksperci naukowci i techniczni, reprezentowani na przykład przez europejską sieć organizacji wsparcia technicznego (ang. *European Technical Support Organisations Network*, ETSON).

3.2.2. Zarządzanie w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego

Jednym z najważniejszych wniosków wyciągniętych z wypadku w elektrowni jądrowej w Fukushima jest konieczność zapewnienia faktycznej niezależności krajowych organów regulacyjnych. W UE aspekt ten można dodatkowo podkreślić poprzez doprecyzowanie odpowiednich przepisów dyrektywy o bezpieczeństwie jądrowym³⁵ w celu określenia kryteriów zapewnienia faktycznej niezależności krajowych organów regulacyjnych. Ponadto w dyrektywie o bezpieczeństwie jądrowym należy określić minimalne kompetencje regulacyjne, jakie muszą posiadać organy krajowe.

Obecnie w niektórych państwach członkowskich za działania regulacyjne zamiast jednego niezależnego organu odpowiedzialnych jest kilka podmiotów lub ministerstw.

³² Trybunał Sprawiedliwości (wyrok C 29/99, Zb. Orz. 2002, s. I-11221) uznał, że Euratom posiada w tych dziedzinach wspólne kompetencje.

³³ WENRA (Stowarzyszenie Zachodnioeuropejskich Organów Nadzoru Instalacji Jądrowych) opracowało poziomy referencyjne bezpieczeństwa reaktorów (2008) jako instrument mający pomóc w uzgodnieniu wspólnego podejścia w sprawie harmonizacji i uregulowań prawnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego w państwach UE. W 2010 r., WENRA przyjęło cele w zakresie bezpieczeństwa dla nowych elektrowni jądrowych na podstawie podstawowych zasad bezpieczeństwa MAEA. WENRA jest siecią głównych organów regulacyjnych z państw UE posiadających elektrownie jądrowe, a także ze Szwajcarii i z innych zainteresowanych państw europejskich, które posiadają status obserwatorów.

³⁴ Na przykład bezpieczeństwo eksploatacji podlega przeglądowi zewnętrznemu ze strony MAEA (OSART).

³⁵ Art. 5 ust. 2 tej dyrektywy.

Zgodnie ze swoim mandatem ENSREG od 2007 r. przedstawia instytucjom UE zalecenia dotyczące bezpieczeństwa jądrowego. Nadszedł czas, aby zastanowić się nad przyszłą rolą tej grupy, uwzględniając zdobyte przez nią doświadczenia.

Bardziej szczegółowo określić można wymogi dotyczące przejrzystości, rozszerzając ich zakres poza istniejące ogólne obowiązki w zakresie informowania ludności³⁶ i pracowników obiektów jądrowych. W związku z tym krajowe organy regulacyjne mogłyby zostać zobowiązane do informowania obywateli o przyczynach podejmowanych przez nie decyzji regulacyjnych. Klauzule poufności stanowiłyby zabezpieczenie informacji mających znaczenie dla zapewnienia ochrony.

3.3. Zwiększenie przygotowania i usprawnienie systemów reagowania na wypadek awarii

Działania mające na celu zapobieganie awariom jądrowym i zagrożeniom radiologicznym, odpowiednie przygotowanie na wypadek takich awarii i zagrożeń oraz postępowanie w przypadku ich wystąpienia podejmowane są często na szczeblu krajowym. Na poziomie wspólnotowym istnieje jednak szereg instrumentów i mechanizmów prawnych³⁷ oraz specjalnych przepisów dotyczących wypadków jądrowych³⁸. W takich przypadkach uruchomić można kilka mechanizmów wspólnotowych.

W grudniu 2010 r. Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, opublikowała wytyczne w sprawie krajowych ocen ryzyka w odniesieniu do zarządzania klęskami żywiołowymi. Państwa członkowskie dobrowolnie zobowiązały się do przygotowania i przedstawienia krajowych ocen ryzyka do końca 2011 r. Bezpieczeństwo jądrowe i zagrożenia dla zdrowia publicznego są istotnymi elementami całościowej oceny ryzyka.

Aby zapewnić lepsze przygotowanie i koordynację reakcji w razie awarii jądrowej można opracować transgraniczne plany zarządzania ryzykiem jądrowym (z ewentualnym uwzględnieniem państw sąsiadujących z UE). Powinny one być powiązane ze wzmocnionym europejskim mechanizmem reagowania w przypadku awarii jądrowych. Ważne jest również zapewnienie dostępności sprzętu niezbędnego w sytuacjach awaryjnych (w tym sprzętu ciężkiego, takiego jak np. zapasowe generatory), który w razie konieczności może być udostępniany pozostałym państwom, a także zapewnienie planów przywracania obiektów do użytku.

W związku z publikacją komunikatu Komisji „Wzmacnianie europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej”³⁹ rozpoczęto działania mające na celu utworzenie europejskiego potencjału reagowania kryzysowego, opartego na zasobach państw członkowskich,

³⁶ Art. 8 dyrektywy o bezpieczeństwie jądrowym.

³⁷ Np. dyrektywa w sprawie podstawowych norm bezpieczeństwa, dyrektywa w sprawie informowania społeczeństwa, decyzja w sprawie ECURIE, przepisy dotyczące mechanizmu ochrony ludności, a także przepisy dotyczące żywności i pasz przyjęte w następstwie wypadku w Czarnobylu i awarii w elektrowni jądrowej w Fukushima.

³⁸ Przepisy regulujące maksymalne dopuszczalne poziomy radioaktywnego skażenia żywności i pasz po wypadku jądrowym lub w każdym innym przypadku zagrożenia radiologicznego.

³⁹ COM(2010) 600 wersja ostateczna.

założenie czynnego 24 godziny na dobę i 7 dni w tygodniu Europejskiego Centrum Reagowania Kryzysowego oraz opracowanie planów awaryjnych obejmujących główne rodzaje katastrof, w tym również jądrowych. Komisja przedstawi wnioski dotyczące włączenia tych elementów do przepisów w sprawie europejskiego mechanizmu ochrony ludności.

3.4. Wyjaśnienie kwestii dotyczących odpowiedzialności za szkodę jądrową

Kwestia odpowiedzialności za szkodę jądrową w przypadku wypadków jądrowych ma kluczowe znaczenie. W komunikacie Komisji „Energia 2020 – Strategia na rzecz konkurencyjnego, zrównoważonego i bezpiecznego sektora energetycznego” stwierdzono, że: „Ramy prawne dotyczące bezpieczeństwa jądrowego zostaną dodatkowo wzmocnione w ramach (...) propozycji dotyczącej europejskiego podejścia do systemów odpowiedzialności w dziedzinie jądrowej.”

Ponadto traktat EURATOM⁴⁰ stanowi, że „państwa członkowskie podejmują wszelkie środki niezbędne do ułatwienia zawierania umów ubezpieczeniowych na wypadek zagrożeń jądrowych”.

Większość państw członkowskich przyjęła konwencje międzynarodowe dotyczące tych kwestii (konwencja paryska/dodatkowa konwencja brukselska i konwencja wiedeńska), ale niektóre z nich nie są stroną żadnej z tych konwencji. Doprowadziło to powstania niespójnej sytuacji prawnej w obrębie UE. Spójność prawa w UE można zatem poprawić w dwóch obszarach: (i) ochrona ofiar w różnych państwach członkowskich, mająca na celu zwłaszcza zwiększenie odszkodowań dla ofiar w UE, niezależnie od państwa zamieszkania, oraz (ii) potencjalny wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, zwłaszcza w przypadkach, w których różne poziomy odpowiedzialności finansowej operatorów mogłyby zakłócić konkurencję.

3.5. Podnoszenie kompetencji naukowych i technicznych

Komisja uruchomiła „Program szkoleniowo-informacyjny: wnioski z awarii w Fukushima”, który będzie realizowany w ciągu najbliższych czterech lat i który finansowany jest wspólnie przez UE i programy ramowe Euratom⁴¹.

Celem programu jest zwrócenie uwagi na znaczenie bezpieczeństwa jądrowego oraz stworzenie możliwości wymiany najlepszych praktyk w zarządzaniu ryzykiem wśród ekspertów i decydentów działających w tej dziedzinie. Program zapewni również poprawę współpracy między uniwersytetami, instytutami badawczymi, organami publicznymi i przemysłem w oparciu o platformy UE, zwłaszcza platformę technologiczną na rzecz zrównoważonej energetyki jądrowej (SNE-TP) oraz Europejskie Forum Energii Jądrowej (ENEF).

Jeśli chodzi o badania jądrowe, które należy uwzględnić w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych UE („Horyzont 2020”), nadal istnieje konieczność skupienia uwagi na bezpieczeństwie jądrowym, tak by utrzymać wiedzę fachową w dziedzinie jądrowej w Unii Europejskiej i zwiększyć uprawnienia operatorów jądrowych i organów regulacyjnych.

⁴⁰ Art. 98 traktatu EURATOM.

⁴¹ <http://cordis.europa.eu/fp7/euratom-fisshome.html>.

4. ASPEKT MIĘDZYNARODOWY

4.1. Udział państw trzecich w działaniach obejmujących oceny ryzyka i bezpieczeństwa

4.1.1. Państwa sąsiadujące z UE

Komisja Europejska zachęca wszystkie państwa posiadające elektrownie jądrowe do jak najszybszego przeprowadzenia oceny ryzyka i bezpieczeństwa, podobnej do oceny przeprowadzanej w UE, w celu zwiększenia bezpieczeństwa jądrowego na całym świecie.

Komisja podjęła działania mające na celu rozszerzenie zakresu ocen na państwa sąsiadujące z UE, które eksploatują lub posiadają elektrownie jądrowe. Państwa te to Szwajcaria, Federacja Rosyjska, Ukraina, Armenia i Chorwacja, jak również państwa, które posiadają zaawansowane plany rozwoju energii jądrowej, a mianowicie Turcja i Białoruś.

W dniu 23 czerwca 2011 r. uzgodniono z tymi państwami wspólne oświadczenie w sprawie wspólnego podejścia w zakresie testów wytrzymałościowych. Szwajcaria i Ukraina są włączone w proces unijnych testów wytrzymałościowych, ale pozostałe państwa przyjęły odmienne harmonogramy prac. Wszystkie te państwa podzielają jednak zobowiązanie do przeprowadzenia oceny bezpieczeństwa do końca 2012 r.

UE będzie w dalszym ciągu zachęcać wszystkie państwa sąsiadujące z UE do udziału w testach wytrzymałościowych i zapewni podjęcie wszystkich możliwych działań mających na celu stworzenie optymalnych warunków dla bezpieczeństwa jądrowego wewnątrz UE i na jej granicach.

4.1.2. Współpraca z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej (MAEA) i w ramach forów G8/G20

W przyjętym we wrześniu 2011 r. planie działań na rzecz bezpieczeństwa jądrowego MAEA zachęca wszystkie państwa członkowskie do podjęcia działań opartych na krajowej ocenie projektów elektrowni jądrowych, która ma być przeprowadzona pod kątem ekstremalnych zagrożeń naturalnych mogących wystąpić w danej lokalizacji. Komisja Europejska weźmie udział w pracach MAEA mających celu opracowanie metodyki, która może być wykorzystywana przez inne państwa. Komisja jest również gotowa wesprzeć MAEA w udzielaniu wskazówek państwom trzecim oraz w przeprowadzaniu ocen tych państw w tej dziedzinie.

Komisja aktywnie uczestniczyła w pracach G8/G20 polegających na przygotowaniu konferencji ministerialnej MAEA w czerwcu 2011 r., podczas której zatwierdzono plan działań na rzecz bezpieczeństwa jądrowego. Komisja dołoży wszelkich starań, aby osiągnąć dalsze postępy w realizacji tych inicjatyw międzynarodowych.

4.2. Proponowane globalnych ram prawnych zakresie bezpieczeństwa jądrowego

Po awarii w Fukushima podkreślono potrzebę wzmocnienia międzynarodowych ram prawnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego. Główne instrumenty regulujące kwestie bezpieczeństwa jądrowego to uzgodnione w ramach MAEA normy bezpieczeństwa i międzynarodowe konwencje, zwłaszcza Konwencja

bezpieczeństwa jądrowego oraz Konwencja o wczesnym powiadamianiu o awarii jądrowej.

Państwa członkowskie MAEA uznają na ogół potrzebę dokonania przeglądu międzynarodowych ram bezpieczeństwa jądrowego, zwłaszcza Konwencji bezpieczeństwa jądrowego, w celu poprawy skuteczności tych ram, określonych w nich metod zarządzania oraz wykonalności ich postanowień. Komisja zamierza wziąć udział w aktualizacji Konwencji bezpieczeństwa jądrowego, występując w imieniu Wspólnoty Euratom⁴².

Konwencję tę należy zaktualizować zgodnie z najnowszymi normami bezpieczeństwa MAEA, które powinny stać się prawnie wiążące i które należy cały czas udoskonalać.

Jako minimum UE powinna dążyć do tego, aby pod względem zakresu i zobowiązań konwencja była zgodna z dyrektywą o bezpieczeństwie jądrowym. Zmieniona konwencja będzie obejmować wszystkie rodzaje obiektów jądrowych, które będą obowiązkowo poddawane okresowym przeglądom regulacyjnym. Należy w niej również określić kryteria niezależności regulacyjnej oraz mechanizmy egzekwowania, takie jak np. mediacja, postępowanie pojednawcze i postępowanie arbitrażowe.

Postanowienia konwencji bezpieczeństwa jądrowego dotyczące przygotowania na wypadek awarii powinny również obejmować skuteczniejsze i lepiej skoordynowane mechanizmy reagowania, a także powinny być w spójny sposób powiązane z postanowieniami innych konwencji międzynarodowych⁴³.

4.3. Współpraca zewnętrzna w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego

Zwiększenie bezpieczeństwa jądrowego w państwach trzecich jest istotną częścią działań wspólnotowych od wczesnych lat dziewięćdziesiątych. Przez okres 15 lat programy TACIS i Phare umożliwiały udzielanie pomocy krajom Europy Środkowej i Wschodniej oraz krajom byłego Związku Radzieckiego. Od 2007 r. współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego została rozszerzona na inne państwa trzecie w ramach Instrumentu Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego (INSC). W komunikacie w sprawie wymiaru zewnętrznego polityki energetycznej⁴⁴ zaapelowano o zwiększenie spójności międzynarodowych ramami regulacyjnymi oraz o ustanowienie wiążących międzynarodowych norm w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego.

W ramach INSC zapewnione zostanie wsparcie dla państw trzecich, które zobowiązały się do wzięcia udziału w testach wytrzymałościowych⁴⁵, a przy omawianiu dalszej współpracy na lata 2012 – 2013 w pełni uwzględnione zostaną

⁴² Art. 101 traktatu EURATOM.

⁴³ Konwencja o wczesnym powiadamianiu o awarii jądrowej (INFCIRC/335 z dnia 18 listopada 1986 r.) i Konwencja o pomocy w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiologicznego (INFCIRC/336 z dnia 18 listopada 1986 r.).

⁴⁴ COM(2011) 539 wersja ostateczna z 7 września 2011 r.

⁴⁵ Propozycje projektów dotyczące Armenii i Ukrainy uwzględniono w programie działań INSC na 2011 r.

postępy osiągnięte w trakcie realizacji bieżących działań. Komisja zaproponowała nowy INSC na okres 2014 – 2020. W ramach nowego zaproponowanego instrumentu konieczne jest podsumowanie doświadczeń zdobytych przez UE oraz uwzględnienie w trakcie jego realizacji priorytetów, które określono w wyniku testów wytrzymałościowych przeprowadzonych w państwach sąsiadujących. Nowy INSC należy włączyć do kompleksowej i spójnej strategii współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego, uwzględniając przy tym międzynarodowe działania w ramach MAEA.

5. WNIOSKI I DALSZE DZIAŁANIA

W związku z wydarzeniami w Fukushima Unia Europejska i jej państwa członkowskie zobowiązały się do przeprowadzenia kompleksowej oceny bezpieczeństwa elektrowni jądrowych w Europie. Wyniki procesu oceny, w którym po raz pierwszy równocześnie biorą udział operatorzy elektrowni, władze krajowe i krajowe organy regulacyjne, a także instytucje UE, potwierdzają wartość dodaną koordynacji i współpracy na poziomie UE, dzięki którym będą zapewnione – a w razie konieczności udoskonalone – wysokie normy bezpieczeństwa jądrowego i ochrony obiektów jądrowych w UE.

Działanie to jest szczególnie istotne ze względu na wiek wielu reaktorów w UE oraz ze względu na fakt, że niektóre państwa członkowskie i państwa sąsiadujące są poważnie zainteresowane rozbudową potencjału jądrowego. Oczekuje się, że wyniki testów wytrzymałościowych zapewnią aktualne, obiektywne i oparte na solidnych podstawach naukowych informacje, które umożliwią zwiększenie parametrów bezpieczeństwa w odniesieniu do lokalizacji, projektowania, eksploatacji, utrzymania i regulowania działalności istniejących i przyszłych elektrowni jądrowych.

W ramach wstępnych ustaleń wskazano obszary możliwej poprawy zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie UE. Państwa członkowskie zdecydują o tym, jakie działania w związku z wynikami oceny należy podjąć na poziomie krajowym. Komisja z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte już przez niektóre państwa członkowskie w tej kwestii. W niniejszym komunikacie Komisja przedstawiła w zarysie kilka wstępnych kierunków działań na rzecz wzmocnienia unijnych ram bezpieczeństwa jądrowego oraz na rzecz zwiększenia koordynacji między istniejącymi instrumentami i mechanizmami.

Te wstępne kierunki działań będą musiały być poddane przeglądowi w świetle ostatecznych ustaleń podjętych po przeprowadzeniu testów wytrzymałościowych. Traktat EURATOM stanowi elastyczną i kompleksową podstawę prawną wprowadzania zmian w przepisach w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego, w sytuacji gdy zmiany takie są konieczne.

Oczekuje się, że państwa członkowskie przedstawią Komisji końcowe sprawozdania z oceny ryzyka i bezpieczeństwa do dnia 31 grudnia 2011 r. Przeglądy zewnętrzne będą przeprowadzane od stycznia do kwietnia 2012 r. Komisja przedłoży Radzie Europejskiej sprawozdanie końcowe w sprawie testów wytrzymałościowych przed jej posiedzeniem, które odbędzie się w dniach 28–29 czerwca 2012 r., i uwzględni w

nim ewentualne inicjatywy ustawodawcze mające na celu dalsze wzmocnienie ram bezpieczeństwa jądrowego w Europie.

Komisja zobowiązała się do zagwarantowania otwartości i przejrzystości podczas całej procedury przeprowadzania testów wytrzymałościowych. Komisja będzie w dalszym ciągu ściśle współpracować z szeregiem zainteresowanych stron, w tym z organizacjami pozarządowymi, i przedstawi wyniki wzajemnych przeglądów na otwartym spotkaniu.

Ponadto, przed przedstawieniem jakichkolwiek wniosków ustawodawczych w związku z wynikami testów wytrzymałościowych, Komisja przeprowadzi konsultacje publiczne, w których oprócz głównych grup ekspertów w dziedzinie energii jądrowej (ENSREG, Europejskie Forum Energii Jądrowej (ENEF) i WENRA) udział wezmą wszystkie kluczowe zainteresowane strony.

W ramach współpracy z państwami trzecimi oraz organizacjami międzynarodowymi, które działają w dziedzinie energii jądrowej, zwłaszcza w ramach współpracy z MAEA, UE podzieli się doświadczeniami zdobytymi w wyniku przeprowadzenia testów wytrzymałościowych w celu wzmocnienia międzynarodowego systemu prawnego i regulacyjnego w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.